

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-43>

УДК 334.02:336.24

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДІВ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИТНІЙ СПРАВІ

IMPLEMENTATION OF METHODS OF NON-TARIFF REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY IN CUSTOMS

Тищенко Вікторія Федорівна

доктор економічних наук, професор,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5924-2061>

Найденко Олексій Євгенович

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>

Остапенко Вікторія Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4077-5738>

Tyschenko Viktoriia, Naidenko Oleksii, Ostapenko Viktoriia
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

У статті розглянуто особливості застосування в митному регулюванні заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Визначено про відсутність чіткого законодавчого підходу щодо переліку конкретних методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Доведено, що методи нетарифного регулювання є не менш важливими для забезпечення економічної безпеки держави, поруч із методами тарифного регулювання. Охарактеризовано застосування різних інструментів нетарифного регулювання. Доведено про існування проблеми в нетарифному регулюванні експорту та імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів в зв'язку з відміною ліцензування таких операцій. Зосереджено увагу на впровадженні квот на експорт товарів. Узагальнено перелік заборон щодо ввезення товарів на митну територію України. Досліджено особливості сертифікації товарів, які ввозяться на територію України. Проаналізовано результати діяльності органів виконавчої влади щодо здійснення санітарно-епідеміологічного, ветеринарного та фітосанітарного контролів. Узагальнено проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: митне регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, нетарифні методи, ліцензування та квотування, сертифікація товарів.

В статье рассмотрены особенности применения в таможенном регулировании мер нетарифного регулирования внешнеэкономической деятельности. Определено отсутствие четкого законодательного подхода относительно перечня конкретных методов нетарифного регулирования внешнеэкономической деятельности. Доказано, что методы нетарифного регулирования не менее важны для обеспечения экономической безопасности государства, наряду с методами тарифного регулирования. Охарактеризовано применение разных инструментов нетарифного регулирования. Доказано существование проблемы в нетарифном регулировании экспорта и импорта алкогольных напитков и табачных изделий в связи с отменой лицензирования таких операций. Сосредоточено внимание на внедрении квот на экспорт товаров. Обобщен перечень запретов по ввозу товаров на таможенную территорию Украины. Исследованы особенности сертификации товаров, ввозимых на территорию Украины. Проанализированы результаты деятельности органов исполнительной власти по осуществлению санитарно-эпидемиологического, ветеринарного и фитосанитарного контроля. Обобщены проблемы нетарифного регулирования внешнеэкономической деятельности и предложены пути их решения.

Ключевые слова: таможенное регулирование, внешнеэкономическая деятельность, нетарифные методы, лицензирование и квотирование, сертификация товаров.

The purpose of this article is to analyze the existing methods of non-tariff regulation of foreign economic activity and determine the consequences of their application for the subjects of foreign economic activity and the economy of the state. The relevance of the work is related to the need for the state to exercise control functions aimed at protecting consumers from low-quality products through the use of non-tariff regulatory measures that will be carried out by various executive authorities in coordination with the customs authorities. The article considers the features of the application of measures of non-tariff regulation of foreign economic activity in customs regulation. The absence of a clear legislative approach regarding the list of specific methods of non-tariff regulation of foreign economic activity is determined. It is proved that the methods of non-tariff regulation are no less important for ensuring the economic security of the state, along with the methods of tariff regulation. The use of different instruments of non-tariff regulation is characterized. The existence of a problem in the non-tariff regulation of the export and import of alcoholic beverages and tobacco products in connection with the abolition of the licensing of such operations has been proved. Attention is focused on the introduction of quotas for the export of goods. The list of prohibitions on the import of goods into the customs territory of Ukraine has been summarized. The features of certification of goods imported into the territory of Ukraine have been studied. The results of the activities of executive authorities on the implementation of sanitary-epidemiological, veterinary and phytosanitary control are analyzed. The features of the state registration of medicines and gemological control of jewelry were studied. The problems of non-tariff regulation of foreign economic activity are generalized and ways of their solution are proposed. The practical value lies in generalizing the methods of non-tariff regulation of foreign economic activity and highlighting the consequences of using such methods for the state and subjects of customs regulation.

Keywords: customs regulation, foreign economic activity, non-tariff methods, licensing and quotas, certification of goods.

Постановка проблеми. Митне регулювання ЗЕД передбачає застосування державою різноманітних інструментів впливу на суб'єктів ЗЕД. Тарифні інструменти, які регламентуються Верховною Радою України в рамках Митного тарифу України, можуть забезпечувати як підтримку імпорту товарів з країн, які користуються режимом найбільшого сприяння, так і передбачати застосування високих ставок мита на імпорتنі товари у відповідь на недружні дії деяких країн.

Нетарифне регулювання здебільшого спрямоване на застосування обмежувальних інструментів регулювання (ліцензії, квоти, валютні обмеження тощо). Такі інструменти можуть застосуватися як до країн в цілому, так і до окремих суб'єктів ЗЕД. Це має дозволити забезпечити економічну та митну безпеку держави та захистити національних товаровиробників від імпорту товарів, які будуть конкурувати з національними товарами. Окрім того, нетарифне регулювання може бути спрямоване й на обмеження експорту, оскільки в Україні є певний перебік товарів, на які діють експортні обмеження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування нетарифних методів регулювання розглядалися багатьма науковцями.

Бережнюк І. [1, с. 202] стверджує, що методи нетарифного регулювання направлені на підтримку боротьби із недобросовісною конкуренцією зі сторони країн-експортерів

Губа М. та Панасейко І. [2, с. 51] наголошують на тому, що використання нетарифних обмежень є неоднаковим у різних секторах економіки, що пов'язано як з технічними, так і економічними причинами.

Іванов Л. та Янушкевич Д. [3, с. 19] поділяють заходи нетарифного регулювання ЗЕД на технічні та нетехнічні.

В роботі Шевчука С. [4, с. 73] йдеться про те, що серед основних мотивів застосування нетарифних заходів окрім економічних, є політичні, екологічні, інформаційні, суспільні, культурно-історичні тощо.

Шелест О. та Криворучко Ю. [5, с. 93] доводять, що протягом останніх років у регулюванні зовнішньої торгівлі країни спостерігається суттєве посилення ролі нетарифного регулювання у забезпеченні захисту внутрішнього ринку, що проявляється у збільшенні кількості випадків застосування нетарифних заходів до імпорту.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але у проведених дослідженнях не в повній мірі було конкретизовано шляхи реалізації заходів нетарифного регулювання та недостатньо повно проаналізовано наслідки застосування таких заходів.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз існуючих методів нетарифного регулювання ЗЕД та визначення наслідків їх застосування для суб'єктів ЗЕД та економіки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. До травня 2020 року заходи нетарифного регулювання деталізовано описувалися в пп. 14.1.61 Податкового кодексу України [6]: ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій; застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну; процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів; процедура видачі ліцензій на право імпорту,

експорту – спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; дозвільна система служби експортного контролю; сертифікація товарів, що ввозяться в Україну; дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю; реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок; застосування державного пробірного контролю.

Після змін, внесених в січні 2020 року, які набули чинності в травні 2020 року, заходи нетарифного регулювання ЗЕД прописуються лише в Митному кодексі України [7], в пункті 13 статті 4 якого визначено, що заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності – це не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

Порівнюючи підходи до регламентування заходів нетарифного регулювання ЗЕД, слід відмітити, що Податковий кодекс України більш чітко визначав такий перелік. Наразі в Митному кодексі України наведені загальні норми, які не містять конкретних заходів нетарифного регулювання ЗЕД.

Розглянемо приклади застосування Україною заходів нетарифного регулювання ЗЕД та їх вплив на суб'єктів ЗЕД та економіку держави.

1. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Щороку Кабінет Міністрів України затверджує перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на відповідний рік.

Станом на 1 січня 2022 року ліцензування підлягають:

– експорт та імпорт контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів);

– експорт та імпорт товарів та обладнання, що можуть містити контрольовані речовини (озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази);

– імпорт товарів з Республіки Північна Македонія;

– експорт антрациту.

Аналіз таких постанов дозволив виявити таку тенденцію: в обсягах квот товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню до 2017 року був присутній газ природний українського походження. З 1 січня 2017 року така позиція зникає із зазначеного переліку, що з одного боку спрощує процедуру експортного оформлення природного газу та знижує його собівартість, а з іншого – є неприпустимою, оскільки товари, на які встановлено експортне мито мають проходити процедуру ліцензування, з урахуванням постійних підвищень ціни на природний газ в Україні.

За даними Міністерства економіки протягом 2016–2020 років кількість виданих ліцензій мала мінливу динаміку (табл. 1).

Зменшення кількості виданих ліцензій призвело до зменшення надходжень грошових коштів за їх видачу, що негативним чином вплинуло на доходи бюджету України.

На 2022 рік вперше за останні 7 років Постановою Кабінету Міністрів України [9] були визначено квоти у розмірі 2 000 000 грамів на експорт відходів або брухту дорогоцінних металів чи металів, плакованих дорогоцінними металами; інших відходів або брухту з вмістом дорогоцінних металів чи сполук дорогоцінних металів, використовуваних головним чином для добування дорогоцінних металів. Це має призвести до збільшення вартості таких товарів, та зменшить їх конкурентоспроможність на світових ринках.

2. Застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну. Рішення про застосування спеціальних заходів щодо імпорту товарів в Україну приймається Міжвідомчою

Таблиця 1

Динаміка видачі ліцензій у сфері ЗЕД

Види ліцензій	Кількість виданих ліцензій				
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Ліцензії на експорт/імпорт товарів	12	9	8	14	4
Спеціальні ліцензії на імпорт	12	0	4	31	29
Разові індивідуальні ліцензії	480	563	624	807	82

Джерело: складено за [8]

комісією з міжнародної торгівлі. Так у 2021 році так комісія приймала рішення, які в основному стосувалися проведення антидемпінгових розслідувань щодо імпорту в Україну деяких видів товарів з таких країн: Російська Федерація, Республіка Білорусь, Китайська Народна Республіка, Словацька Республіка, Республіка Польща, Республіка Молдова, Турецька Республіка, Киргизька Республіка. Окрім того, приймалися рішення щодо застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну товарів незалежно від країни походження та експорту.

Станом на 1 січня 2022 року Україною проводяться такі розслідування щодо імпорту товарів (табл. 2).

Окрім того, з 2016 року діє заборона на ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації [11].

3. Процедура видачі ліцензій на право імпорту, експорту – спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Законом України [12] до 23 листопада 2018 року було передбачено, що річна плата за ліцензії на право імпорту або експорту спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового становила 780 гривень на рік. Проте після внесення змін до такого закону плата за ліцензії була відмінена. Якщо стосовно експорту скасування ліцензії є позитивним (для підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішньому ринку), то скасування ліцензії на імпорт було недоцільним, оскільки від цього бюджет України недоотримав значні суми. Надходження від видачі таких ліцензій в 2016–2019 роках складала (табл. 3).

За даними Рахункової палати України [13] держава щороку недоотримує близько 9 млрд. грн. від продажу нелегальних алкогольних напоїв, а середньорічний загальний рівень нелегальної торгівлі тютюновими виробами в Україні в 2021 році становить 14.4%.

4. Дозвільна система служби експортного контролю. Дані заходи здійснює Державна служба експортного контролю, яка забезпечує реалізацію функцій щодо обмеження на здійснення міжнародних передач товарів: експорт товарів військового призначення, експорт товарів подвійного використання.

За підсумками 2020 року [14] було надано 2677 документів в сфері державного експортного контролю, у т.ч.: 2139 документів (дозволів, висновків) стосовно можливості здійснення міжнародних передач товарів; 93 міжнародних імпортерських сертифікати; 403 документа про реєстрацію суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів; 40 свідоцтв про державну атестацію системи внутрішньофірмового експортного контролю; 2 свідоцтва про отримання повноважень на здійснення діяльності щодо попередньої ідентифікації товарів у галузі державного експортного контролю.

5. Сертифікація товарів, що ввозяться в Україну. Здійснюється відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України [15], згідно якій під час проведення попереднього документального контролю можуть бути перевірено наявність сертифікатів при здійсненні ветеринарно-санітарного контролю, фітосанітарного контролю, контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження,

Таблиця 2

Обмежувальні заходи щодо імпорту товарів в Україну

Країни	Продукція
<i>Антидемпінгове розслідування</i>	
Російська Федерація	Деякі вироби з асфальту або аналогічного матеріалу (євроруберойд та бітумна черепиця)
Республіка Білорусь	Деякі вироби з асфальту або аналогічного матеріалу (євроруберойд та бітумна черепиця) Склотара
Китайська Народна Республіка	Прокат з вуглецевої сталі з покриттям Дріт із сталі кремнієво-марганцевої Сталеві безшовні холоднотягнуті та холоднокатані труби
<i>Спеціальні розслідування незалежно від країни походження</i>	
Всі країни	Гіпохлорит натрію ПВХ-профіль Тришаршкові бурові долота Деякі види сирів

Джерело: складено за [10]

Таблиця 3

Динаміка видачі ліцензій на право експорт/імпорту підакцизних товарів та сум надходжень за ними

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Кількість виданих ліцензій на право імпорту, експорту спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, штук	124	153	143	57
Продовження термін дії ліцензій, штук	250	271	327	172
Надходження до бюджету від видачі ліцензій, тис. грн.	96,72	119,34	111,54	44,46
Надходження до бюджету від продовження терміну дії ліцензій, тис. грн.	195	211,38	255,06	126,36

Джерело: складено за [8]

Таблиця 4

Стан сертифікації продукції в Україні

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Видано карантинних сертифікатів	100 322	103 152	91 908	106 000
Видано фітокарантинних сертифікатів	306 409	319 219	291 692	247 000
Погоджено міжнародних сертифікатів	39	20	28	35

Джерело: складено за [16]

здоров'я та благополуччя тварин. Окрім того також здійснюється сертифікація походження товарів та послуг.

За 2017–2020 роки було здійснено процедуру сертифікації (табл. 4).

Показники сертифікації мають мінливу динаміку, що в тому числі пов'язано с пандемією.

6. *Дозвільна система органів державної влади, що здійснюють санітарно-епідеміологічний, ветеринарний, фітосанітарний, екологічний та інші види контролю.* Основні контрольні функції здійснює Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

За 2021 рік така служба вводила заборони на ввезення в Україну: птиці, продукції та сировини з неї, крім птахопродукції, що пройшла термічну обробку; сприйнятливих до АЧС тварин, продукції, сировини з них та кормів; сприйнятливих до віспи овець і кіз тварин; ВРХ сировини та продукції з неї; сприйнятливих до ящуру тварин, продукції та сировини з них; сприйнятливих до блутангу тварин та спермопродукції від них.

За даними звіту [16] щороку після проведення відповідних експертиз та перевірок, приймаються рішення щодо заборони імпорту на територію України приблизно 40 % м'ясної та рибної продукції, а от імпорт молочної продукції допускається майже на 100 %. При цьому щороку служба видає біля 30 000 висновків санітарно-епідеміологічної

експертизи щодо відповідності імпортованої продукції встановленим нормами.

Такі заходи не дозволяють ввозити в Україну неякісну та небезпечну продукцію, що може завдати шкоду здоров'ю.

7. *Реєстрація лікарських засобів, виробів медичного призначення, імунобіологічних препаратів, харчових добавок.* Такі заходи здійснюються Міністерством охорони здоров'я, яке у своїх наказах наводить перелік лікарських засобів, які будуть зареєстровано в Україні або яким буде відмовлено у державній реєстрації та внесенні до Державного реєстру лікарських засобів України. На 1 січня 2022 року у Державному реєстрі лікарських засобів налічується 13 790 найменувань, серед яких 9574 іноземних ліків. До державного реєстру дезінфекційних засобів віднесено 22 найменування. Заходи нетарифного регулювання щодо лікарських засобів не дозволяють ввозити в Україну неякісні та небезпечні ліки, що можуть завдати шкоду здоров'ю.

8. *Застосування державного пробірного контролю.* Функції з реалізації державної політики у сфері державного пробірного контролю було покладені на Міністерство фінансів України, але без здійснення контрольно-наглядових функцій. Функції захисту прав споживачів виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння покладені на Державну службу з питань безпечності харчових

продуктів та захисту споживачів. Експертизу ювелірних виробів здійснює Державний гемологічний центр України.

Висновки. Таким чином, в митному регулюванні поряд із тарифними методами регулювання ЗЕД держава застосовує нетарифні заходи регулювання, що дозволяє їй в першу чергу захищати інтереси національних товаровиробників. Окрім того, застосування нетарифних заходів регулювання дозволяє державі поповнювати доходу частину бюджету, оскільки проведення різноманітних досліджень, експертиз та видів контролю здійснюється в рамках діючого законодавства на платній основі.

Наслідками застосування нетарифних заходів регулювання для суб'єктів ЗЕД є в першу чергу збільшення часу на митне

оформлення товарів. По-друге, застосування таких заходів може збільшити ціну імпортного товару.

Методи нетарифного регулювання є дієвим заходом митного регулювання ЗЕД, який можуть застосовуватися державою в різних формах для досягнення різноманітних цілей. Але вважаємо, що в митному законодавстві має бути чітко регламентовано конкретний перелік методів нетарифного регулювання ЗЕД. Окрім того, в умовах дефіциту бюджетних коштів вважаємо за доцільне повернути в українське законодавство норму щодо справляння плати за видачу ліцензії на право імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що має дозволити з одного боку захистити національних товаровиробників, а з іншого – поповнити бюджет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бережнюк І. Г. Сучасні аспекти впливу системи регулювання ЗЕД на формування експортоорієнтованої діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 2. С. 200–204. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-280-2-36>
2. Губа М. О., Панасейко І. М. Проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах дії зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. *Бізнес Інформ*. 2017. № 2. С. 50–54.
3. Іванов Л., Янушкевич Д. Технічні бар'єри у міжнародній торгівлі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 2. С. 15–30.
4. Шевчук С. В. Нетарифне регулювання як важливий механізм забезпечення митних інтересів держави. *Економіка та держава*. 2019. № 3. С. 71–77. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.3.71>
5. Шелест О. Л., Криворучко Ю. О. Проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Економіка та суспільство*. 2018. № 19. С. 92–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-15>
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
8. Міністерство економіки України. Звіти про діяльність. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5ab7e1e4-e9a5-4c0c-b53a-69d1788c327a&tag=ZvitiProDialInist>
9. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік: постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2020 р. № 1424. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text>
10. Обмежувальні заходи щодо імпорту товарів в Україну. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2d92511f-c6fa-468a-97f3-bc353742db15&title=ZakhistInteresivNatsionalnikhTovarovirobniKivNaVnutrishnomuRinku>
11. Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-%D0%BF#Text>
12. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального : Закон України від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Звіти Рахункової палати України. URL: <http://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=1041>
14. Публічний звіт Голови Державної служби експортного контролю України за 2020 рік. URL: <https://www.dsecu.gov.ua/uploads/2021/02/zvit-2021.pdf>
15. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту): постанова Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 р. № 960. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text>

16. Звіти про роботу Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/diyalnist/zvitiprorobotuderzhprodsposzhivsluzhbi>

REFERENCES:

1. Berezhnyuk, I. H. (2020) Suchasni aspekty vplyvu systemy rehulyuvannya ZED na formuvannya eksportoriyentovanoi diyal'nosti pidpryyemstv [Modern aspects of the influence of the foreign trade regulation system on the formation of export-oriented activities of enterprises]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, 2, 200–204. DOI:<https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-280-2-36> (in Ukrainian)
2. Huba, M. O. & Panaseyko, I. M. (2017) Problemy netaryfnoho rehulyuvannya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti v umovakh diyi zony vil'noyi torhivli mizh Ukrayinoyu ta YES [Problems of non-tariff regulation of foreign economic activity in the conditions of the free trade zone between Ukraine and the EU]. *Biznes Inform*, 2, 50–54. (in Ukrainian)
3. Ivanov, L. & Yanushkevych, D. (2016) Tekhnichni baryery u mizhnarodniy torhivli [Technical barriers in international trade]. *Zovnishnya torhivlya: ekonomika, finansy, pravo*, 2, 15–30. (in Ukrainian)
4. Shevchuk, S. V. (2019) Netaryfne rehulyuvannya yak vazhlyvyi mekhanizm zabezpechennya mytnykh interesiv derzhavy [Non-tariff regulation as an important mechanism for ensuring the customs interests of the state]. *Ekonomika ta derzhava*, 3, 71–77. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.3.71> (in Ukrainian)
5. Shelest, O. L. & Kryvoruchko, Yu. O. (2018) Problemy netaryfnoho rehulyuvannya zovnishn'oekonomichnoyi diyal'nosti v Ukrayini [Problems of non-tariff regulation of foreign economic activity in Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, 19, 92–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-15> (in Ukrainian)
6. Podatkovyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. no. 2755 [Tax code of Ukraine: Law of Ukraine from 02.12.2010 no. 2755]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (in Ukrainian)
7. Mytnyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 r. no. 4495-VI [Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine of March 13, 2012 no. 4495-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (in Ukrainian)
8. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Zvity pro diyal'nist'. [Ministry of Economy of Ukraine. Activity reports.]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5ab7e1e4-e9a5-4c0c-b53a-69d1788c327a&tag=ZvitiProDiyalnist> (in Ukrainian)
9. Pro zatverdzhennya perelikiv tovariv, eksport ta import yakykh pidlyahaye litsenzuvannyu, ta kvot na 2022 rik: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.12.2020 r. no. 1424 [On approval of lists of goods, export and import of which are subject to licensing, and quotas for 2022: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 29.12.2020 no. 1424]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
10. Obmezhuval'ni zakhody shchodo importu tovariv v Ukrayinu [Restrictive measures on imports of goods into Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2d92511f-c6fa-468a-97f3-bc353742db15&title=ZakhystInteresivNatsionalnikhTovarovirobnikivNaVnutrishnomuRinku> (in Ukrainian)
11. Pro zaboronu vvezennya na mytnu terytoriyu Ukrainy tovariv, shcho pokhodyat' z Rosiys'koyi Federatsiyi: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.12.2015 r. no. 1147 [On the prohibition of import into the customs territory of Ukraine of goods originating in the Russian Federation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 30.12.2015 no. 1147]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
12. Pro derzhavne rehulyuvannya vyrobnytstva i obihu spyrtu etylovoho, kon'yachnogo i plodovoho, alkohol'nykh napoyiv, tyutyunovykh vyrobiv, ridyn, shcho vykorystovuyut'sya v elektronnykh syharetakh, ta pal'noho: Zakon Ukrainy vid 19.12.1995 r. no. 481/95-VR [On state regulation of production and circulation of ethyl, cognac and fruit alcohol, alcoholic beverages, tobacco products, liquids used in electronic cigarettes and fuel: Law of Ukraine of 19.12.1995 no. 481/95-VR]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text> (in Ukrainian)
13. Zvity Rakhunkovoyi palaty Ukrainy [Reports of the Accounting Chamber of Ukraine]. Available at: <http://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=1041> (in Ukrainian)
14. Publichnyy zvit Holovy Derzhavnoyi sluzhby eksportnoho kontrolyu Ukrainy za 2020 rik [Public report of the Head of the State Export Control Service of Ukraine for 2020]. Available at: <https://www.dsecu.gov.ua/uploads/2021/02/zvit-2021.pdf> (in Ukrainian)
15. Deyaki pytannya provedennya zakhodiv ofitsiynoho kontrolyu tovariv, shcho vvozyat'sya na mytnu terytoriyu Ukrainy (u tomu chysli z metoyu tranzytu): postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.10.2018 r. no. 960 [Some issues of official control of goods imported into the customs territory of Ukraine (including for transit): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 24.10.2018 no. 960]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-%D0%BF#Text> (in Ukrainian)
16. Zvity pro robotu Derzhavnoyi sluzhby Ukrainy z pytan' bezpechnosti kharchovykh produktiv ta zakhystu spozhyvachiv [Reports on the work of the State Service of Ukraine for Food Safety and Consumer Protection]. Available at: <https://dpss.gov.ua/diyalnist/zvitiprorobotuderzhprodsposzhivsluzhbi> (in Ukrainian)